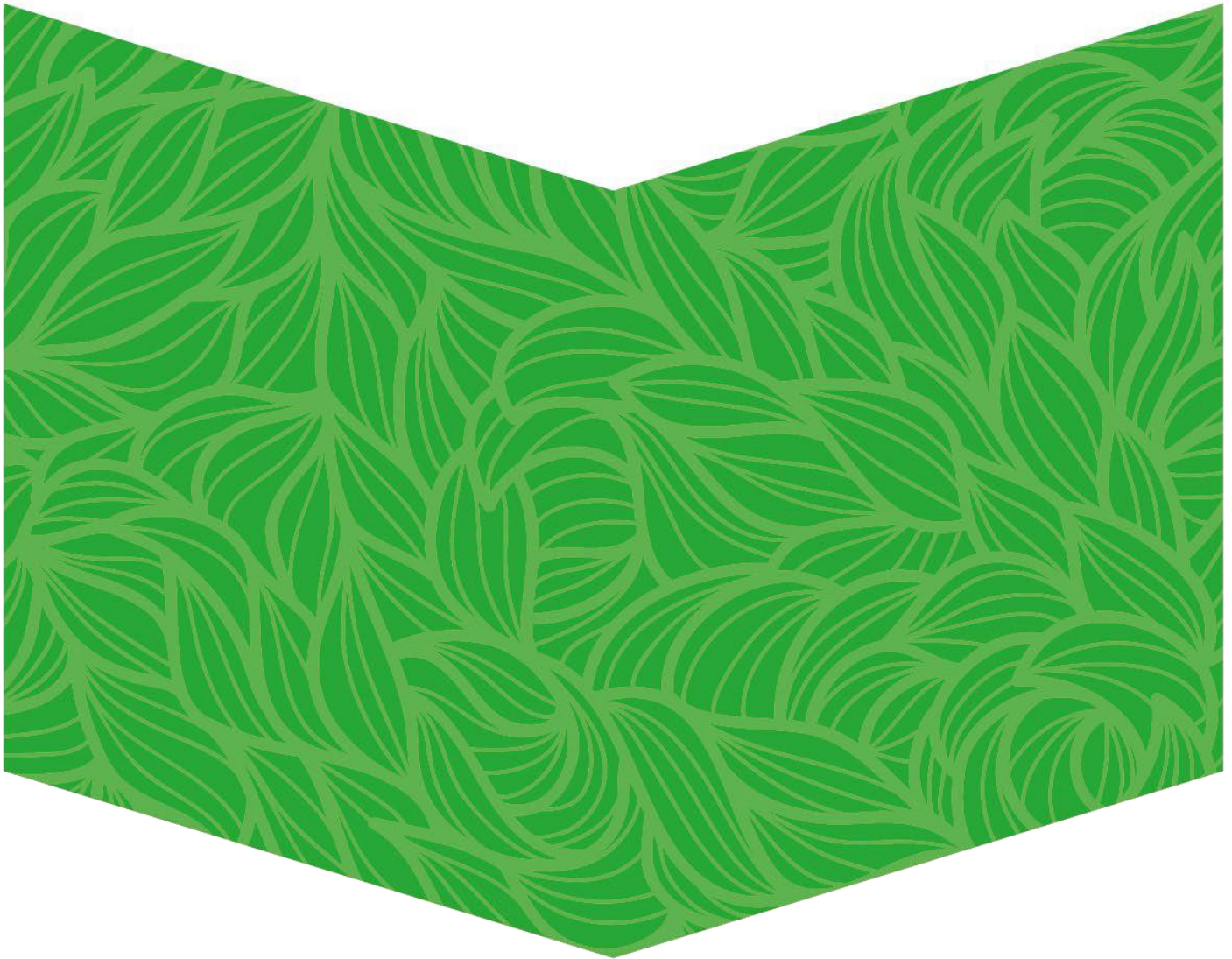

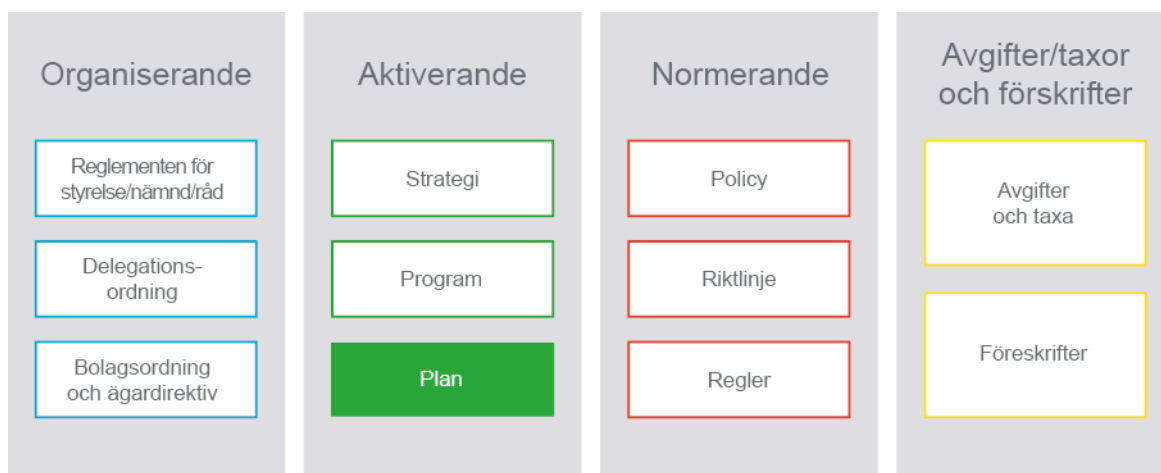

VA-plan för Vingåkers kommun

Kommunstyrelsen

Flik 6.1

Dokumenttyp	Plan
Dokumentnamn	Plan för VA i Vingåkers kommun
Fastställd	
Beslutande	Kommunfullmäktige
Giltighetstid	Tillsvidare
Processägare	Samhällsbyggnadschef
Senast reviderad	2022-11-28 § 191
Detta dokument gäller för	Vingåkers kommun

Innehåll

Sammanfattning	4
1. Inledning	5
1.1 Bakgrund och syfte	5
1.2 Antagande och uppdatering av VA-plan	5
1.3 VA-planprocessen.....	5
1.4 Va-planens uppbyggnad.....	5
2. Den översiktliga planeringen i Vingåker – förhållningssätt och kopplingar	6
2.1 Vision och strategiska mål	6
2.2 Lokala miljömål	7
2.3 Översiktsplan	7
2.4 Mellankommunala frågor.....	7
3 Planeringsförutsättningar	8
3.1 Riksintressen	8
3.2 Miljö kvalitetsnormer	8
3.3 VA-policy	8
4. VA-plan	9
4.1 VA-utbyggnad	9
4.2 Bebyggelse i väntan på planerade områden	10
4.3 Handlingsplan för enskilda VA-anläggningar	11
4.4 Åtgärder på den allmänna VA-anläggningen	13
5. Organisation, ansvar och samverkan	15
6. Konsekvenser	16
6.1 Konsekvensbeskrivning	16
6.2 Ekonomi-taxa.....	16
7. Kommunikation	17
7.1 Intressenter.....	17
7.2 Kommunikationsåtgärder	17

Sammanfattning

En väl fungerande vatten- och avloppsförsörjning är grundläggande förutsättning för ett hållbart samhälle.

Ändamålsenliga och tillförlitliga VA-anläggningar säkerställer att såväl hälso- som miljömässiga risker minimeras.

Vattenfrågorna är gränsöverskridande och behöver hanteras gemensamt med aktörer utanför kommunen. Genom att ansvaret för dessa frågor är uppdelat på olika enheter i den kommunala förvaltningen finns det ett behov av att samordna hanteringen av dessa frågeställningar i kommunens dagliga och framåtriktade arbete. Frågan om behovet av allmän eller enskild VA-försörjning ger ofta upphov till en rad frågor hos enskilda fastighetsägare och den kan få stor inverkan på kommunens fysiska planering.

Enligt beslut av Vattenmyndigheten behöver landets kommuner utarbeta så kallade vatten- och avloppsplaner (VA-planer), särskilt i områden med vattenförekomster som inte uppnår eller riskerar att inte uppnå god ekologisk eller god kvantitativ status i vattenmyndigheternas statusklassningar. Det är även viktigt att ta hänsyn till sjöar och vattendrag som idag har god status, så att de ej försämras eller påverkas i negativ riktning. Med en kommunal VA-plan avses en plan som syftar till att skapa en heltäckande långsiktig vatten- och avloppsplanering i hela kommunen, både inom och utanför nuvarande verksamhetsområden för vatten och avlopp.

VA-planen för Vingåkers kommun har utarbetats för att utgöra ett strategidokument som ska komplettera översiktsplanen. När VA-planen blir antagen av kommunfullmäktige blir planen styrande för inriktningen på den långsiktiga VA- arbetet i kommunen.

Arbetet med att upprätta VA-planen har bedrivits gemensamt för Flens, Katrineholms och Vingåkers kommuner och Sörmland Vatten och Avfall AB (Sörmland Vatten) har haft samordningsansvaret för arbetet med planen.

VA-planens struktur är enhetlig för de tre kommunerna och bygger på en gemensamt antagen VA-policy. Genom att VA-planen är geografiskt specifik är den i dessa avseenden unik för respektive kommun. Mellankommunala frågeställningar har dock samordnats, vilket också varit en målsättning för övriga frågeställningar i planen.

Revideringen av Vingåkers VA-plan har skett av kultur- och samhällsbyggnadsförvaltningen och i samverkan med motsvarande funktioner i Flen och Katrineholm, samt Sörmland Vatten.

Hållbarhet inkluderar tre dimensioner; social hållbarhet, ekonomisk hållbarhet och ekologisk hållbarhet som utarbetades på FN:s konferens om utveckling och miljö i Rio 1992. Att skapa en hållbar kommun handlar om att arbeta med samtliga dimensioner av hållbarhets begreppet, de sociala, miljömässiga och ekonomisk

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

EU:s vattendirektiv genomförs i Sverige genom vattenförvaltningen. Vattenmyndigheterna fastställer förvaltningsplaner, miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram. Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har fastställt förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för 2016–2021. Ett uppdrag i åtgärdsprogrammet ska kommunerna upprätta och utveckla vatten- och avloppsvattenplaner för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Åtgärden behöver genomföras i samverkan med länsstyrelserna och vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande

Syftet med VA-planen är att bidra till att uppnå de av Vattenmyndigheten fastställda miljökvalitetsnormerna för de identifierade vattenförekomsterna. Vattenförekomsterna utgörs av såväl sjöar och vattendrag som grundvatten. Ett annat syfte är att möjliggöra en långsiktigt hållbar VA-försörjning i områden som idag inte berörs av de allmänna vattentjänsterna.

VA-planen ska ligga till grund för de olika nämndernas budgethantering och verksamhetsplanering. VA-planen bör därför kunna stå sig under lång tid, varför åtgärder redovisas över en period på 12 år, planeringshorisonten är längre än så men inte tidsatt.

1.2 Antagande och uppdatering av VA-plan

VA-planen ska antas av kommunfullmäktige. Planen utgör ett viktigt planeringsunderlag för kommunens ställningstagande i översiktlig planering till den långsiktiga mark- och vattenanvändningen. Då planen utgör underlag till den kommuntäckande översiktsplanen, bör VA-planen aktualitets prövas och vid behov uppdateras minst en gång per mandatperiod.

1.3 VA-planprocessen

Den ursprungliga VA-planens antagandeprocess hanterades enligt plan- och bygglagens planprocess, det vill säga att samråda och ställa ut planen för granskning.

Den aktualiserade VA-planen hanteras i ett förenklat förfarande, vilket innebär att planen remitteras berörda intressenter, berörda grannkommuner samt länsstyrelsen och Sörmland Vatten.

1.4 Va-planens uppbyggnad

Ställningstaganden från VA-policyn tillsammans med de förutsättningar som beskrivs i VA-översikten leder tillsammans fram till de åtgärder som presenteras i VA-planen.

2. Den översiktliga planeringen i Vingåker – förhållningssätt och kopplingar

2.1 Vision och strategiska mål

Agenda 2030

Agenda 2030 och de globala målen Agendan innebär att alla 193 medlemsländer i FN förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Agendan innehåller 17 mål och 169 delmål.

Vingåkers VA-plan är tydligt kopplad till mål 6 om rent vatten och sanitet för alla.

Enligt det nyckeltal som används för att följa upp kommunernas arbete med Agenda 2030 på nationellnivå visar att Vingåker har grundvattenförekomst med god kemisk och kvantitativ status och hög andel vattendrag med god ekonomisk status i jämfört med andra kommuner i Sverige. Nyckeltalen visar även att Vingåker har lägre världen inom hur många av kommunens vattentäkter som är vattenskyddsområden samt andelen sjöar med god ekologisk status.

Mål 6 Rent vatten och sanitet Alla år ▾

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

				2016	2017	2018	2019	2020
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)					66.7	66.7	-	33.3
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)				8.3	25.0	25.0	25.0	25.0
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)				9.1	23.1	23.1	23.1	23.1
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)				100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Svenska miljömålen

Det svenska miljömålssystemet består av 1 generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål. Generationsmålet visar på inriktningen på den svenska miljöpolitiken och är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Miljö kvalitetsmålen beskriver tillståndet i den svenska miljön och vad miljöarbetet ska leda till.

Målen innebär att halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå där människans påverkan på klimatsystemet inte blir farligt. Målen ska även uppnås i en takt så att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelproduktionen säkras och att andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Alla miljö kvalitetsmål kan direkt eller indirekt påverka Vingåkers arbete med vattenkvalitén, men särskilt tydligt är kopplingen till mål 7 - Ingen övergödning, mål 8 – Levande sjöar och vattendrag, mål 9 – Grundvatten av god kvalitet.

2.2 Lokala miljömål

Vingåker har i sin policy för hållbar utveckling bestämt att kommunens ska arbeta för att bli en långsiktigt uthållig kommun, som tar hänsyn till såväl miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter. I arbetet för att uppnå detta ska effektivisering, kretsloppsanpassning och resurshushållning och gällande lagstiftning vara ledorden.

Kommunen har i nuläget inga utpekade miljömål utan arbetar utefter målen i Agenda 2030 och de svenska miljömålen samt lagstiftningen i miljöbalken.

2.3 Översiktsplan

Vingåkers kommuns översiktsplan ”Spelregler för en hållbar utveckling” antogs av kommunfullmäktige i november 2010.

Översiktsplanen visar vilken inriktning kommunen har för bebyggelseutveckling och andra beslut som berör den fysiska miljön och ska belysa de viktigaste markanvändningsfrågorna under de närmaste 10 - 20 åren.

En ny ÖP förväntas tas under de närmaste två åren.

2.4 Mellankommunala frågor

Vingåkers kommun samverkar med Flens och Katrineholms kommuner i det gemensamma driftbolaget Sörmland Vatten. Kommunen är medlem i Nyköpingsåarnas Vattenvårdsförbund. Förbundet är en ideell medlemsstyrd organisation som arbetar för renare vatten i Nyköpingsåns, Svärtaåns och Kilaåns avrinningsområde.

Kommunen är också medlem i Hjälmarens Vattenvårdsförbund (HJVVF) som är en medlemsorganisation vars ansvarsområde motsvarar Eskilstunaåns avrinningsområde, från Laxsjöarna i väster till Eskilstunaåns utlopp i Mälaren.

Vingåkers kommun gränsar till Katrineholm kommun i öster, till Finspångs kommun i söder och till Örebro kommun i väster. Samverkan över kommungränserna i vattenskyddsfrågor är en självklarhet för att uppnå planens målsättning.

Under 2019 till 2021 driver länsstyrelsen ett projekt för att ta fram en regional vattenförsörjningsplan för Södermanlands län. Planen ska belysa regionalt betydelsefulla vattenresurser för nutida och framtida vattenförsörjning. Planen kommer att titta på länets tillgängliga vattentillgångar, användningen inom olika områden, och vilken påverkan och vilka risker som vattenförsörjningen står inför. Fokus är främst den allmänna vattenförsörjningen men inkluderar även enskild vattenförsörjning, och inkluderar användning inom och påverkan från olika sektorer. Underlaget kan sedan användas som stöd vid kommunernas översikts- och detaljplanering och i länsstyrelsernas arbete med vattenförvaltning för att säkra tillgången på vatten av god kvalitet.

3 Planeringsförutsättningar

3.1 Riksintressen

I Vingåkers kommun finns områden av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv utpekade. Möjligheten att utse områden av riksintresse har sitt ursprung i naturresurslagen, men har arbetats in i miljöbalkens kapitel 3 och 4. Enligt Miljöbalken ska områden av riksintresse för naturvård, kulturmiljö och friluftsliv skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Dessa intressen ska beaktas vid exempelvis bildande av verksamhetsområde och byggnation av allmänt vatten och avlopp.

3.2 Miljökvalitetsnormer

Vattendelegationen beslutar om miljökvalitetsnormerna, som uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen god status till år 2021 (undantagsvis 2027) och att statusen inte får försämrats. Vingåker ingår i Norra Östersjöns vattendistrikt med tillhörande Vattenmyndighet.

Vattenmyndigheten redovisade 2009 statusklassningar på ett antal vattenförekomster samt miljökvalitetsnormer för dessa.

Nya, ännu preliminära, statusklassningar och miljökvalitetsnormer har redovisats och dessa ska beslutas under 2015. I VA planarbetet har man utgått från de fastställda miljökvalitetsnormerna beslutade 2009.

3.3 VA-policy

VA-policyn är ett uttryck för kommunens viljeinriktning och ligger till grund för VA-planarbetet både inom och utom verksamhetsområden för allmän VA-försörjning. Det övergripande målet är att uppnå en långsiktig hållbar VA-försörjning för enskilda och allmänna anläggningar, som säkerställer gällande krav på god och säker dricksvattenförsörjning och som bidrar till att sjöar och vattendrag når god ekologisk status. VA-policyn redovisar principiella ställningstaganden och strategiska vägval. VA-policyn antogs av kommunfullmäktige 2014.

4. VA-plan

4.1 VA-utbyggnad

Enligt lagen om allmänna vattentjänster är kommunen skyldig att ordna allmänna vattentjänster (allmänt vatten och/eller avlopp) om det behövs i ett större sammanhang för att skydda människors hälsa eller miljön. Ansvaret framgår av §6 och skyldigheten kvarstår så länge behovet finns kvar.

Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412), LAV

6§ Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

- 1. Bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och*
- 2. Se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses verksamhetsområdet genom allmän va-anläggning.*

Områden där ett sådant ansvar skulle kunna föreligga har identifierats med utgångspunkt från VA-policyns kriterier. De områden som bedömts ha det största behovet har prioriterats i VA-planen.

Inom den prioriterade gruppen områden har följande faktorer bedömts (utan inbördes ordning) för att erhålla en ytterligare rangordning.

- Antal permanentboende
- Recipientens statusklassning
- Miljökvalitetsnorm
- Vattenskyddsområde, Natura 2000-område eller annat skyddsobjekt
- Områdets betydelse för kommunens utveckling

De mest prioriterade områdena ingår i den tidsatta delen av VA- utbyggnadsplanen. Ytterligare utredningar krävs för inbördes prioritering av de områden där VA-utbyggnad är aktuell först i ett senare skede.

Prio	Område	Tidsplan	Antal fastigheter	Kommentar
1.	Ättersta	2021–2024	40	1,5 km till allmänt VA
2.	Lyttersta	2024–2026	30	Vattentäkt finns i området. Området kommer att hamna inom den sekundära zonen för vattenskyddsområde i samband med revidering av skyddsområdet.
3.	Vittbro	Efter 2027	70	Attraktivt område. Svårigheter med enskilda lösningar. Långt från allmänt VA
4.	Rörvik	Efter 2027	80	Ökat permanentboende. Finns privat reningsverk (samfällighet) 5 km till allmänt VA.

Generella riktlinjer

- När VA-utbyggnad aktualiseras enligt §6 LAV ska kommunen ta ställning till om en detaljplaneprocess samtidigt ska inledas. VA-utbyggnad kan föregå en planprocess, eller tvärtom om behov för detta finns.
- Kommunen ska alltid göra en VA-utredning för att klarlägga ett eventuellt verksamhetsområdets utbredning, samt beakta vilken ytterligare bebyggelse kan vara lämplig att inkludera i VA-utbyggnaden.
- Teknikval utreds av Sörmland Vatten efter beslut om bildande av verksamhetsområdet.

Åtgärd:

Ta fram rutin för hur detaljplaneprocessen och beslut om verksamhetsområde kan samordnas för att få en effektiv genomförandeprocess, och hur ekonomiska risker hanteras.

4.2 Bebyggelse i väntan på planerade områden

Denna del av VA-planen omfattar den befintlig bebyggelse som ingår i VA-utbyggnadsplanen. Dessa fastigheter har enskilda VA-lösningar i nuläget, men bedömningen har gjorts att det inte är en långsiktigt hållbar lösning (Hjälmsätter gemensamt verk). I väntan på VA-utbyggnad gäller följande:

Generella riktlinjer

Vid förfrågningar om avlopp och bygglov/förhandsbesked meddelas fastighetsägaren snarast om de planer för vatten och avlopp som finns för området.

Uppförande av nya bostäder samt tillbyggnationer ska endast tillåtas om följande uppfylls:

- En tillfredställande dricksvattenförsörjning kan anordnas utan risk för påverkan från avloppsanläggningar.
- Omhändertagande av avloppsvatten kan göras på ett godtagbart sätt med hänsyn till skydd av närliggande befintliga och tillkommande vattentäcker.
- Avledning av dagvatten eller lokalt omhändertagande av dagvatten kan anordnas utan att orsaka olägenheter för omkringliggande fastigheter.
- Den nya bebyggelsen inte försämrar områdets möjligheter till en hållbar VA-försörjning.

I kommunen arbetar miljökontoret med tillsynen av enskilda avlopp. För att få en uppfattning om hur avloppsanläggningarna i kommunen är utformade så görs inventeringar områdesvis. I samband med inventeringen görs bedömning av avloppsanläggningen och krav ställs på att bristfälliga avlopp ska åtgärdas. Målsättningen är att alla enskilda avlopp i kommunen ska klara lagstiftningens krav på rening.

Områden som ska anslutas 2021–2024

- Inventering av enskilda anläggningar prioriteras inte innan och under utbyggnadsprocessen. (Krav på förbättringar kan dock komma att ställas vid tillbyggnationer och konstaterade olägenheter.)
- Tidsbegränsade tillstånd för nya enskilda anläggningar. Förslagsvis till två år efter utbyggnadens start enligt planen.

Områden som ska anslutas 2024–2026

- Inventering och åtgärdande av bristfälliga enskilda anläggningar kan bli aktuellt innan utbyggnad.
- Tidsbegränsade tillstånd. Förslagsvis till två år efter utbyggnadens start enligt planen.

Områden som kan vara aktuella för anslutning efter 2027

Här listas riktlinjer för hantering av områden med samlad bebyggelse som bedöms behöva en allmän anslutning men som inte är aktuella för utbyggnad inom planperioden, eller, som behöver en förändrad VA-struktur på annat sätt.

- Inventering utförs och krav på åtgärdande av bristfälliga enskilda anläggningar ställs i enlighet med beslut i Samhällsbyggnadsnämnden.

Remissförfaranden

Åtgärd: Rutiner tas fram för remissförfarande i samband med bygglov, förhandsbesked samt tillstånds- och anmälningsärenden för enskilt VA.

4.3 Handlingsplan för enskilda VA-anläggningar

Denna del av VA-planen plan omfattar områden som i dagsläget inte bedöms aktuella för en allmän anslutning inom överskådlig framtid. Områdenas behov av avlopp bedöms kunna tillgodoses med enskilda eller gemensamma vatten- och avloppsanläggningar.

Generella riktlinjer

- Fastigheter som ligger nära ett verksamhetsområde eller en överföringsledning ska av Sörmland Vatten erbjudas en anslutningspunkt när detta är möjligt.
- Vid ny- eller tillbyggnad ställs krav på att enskild avloppsanläggning ska ha kapacitet och vara godkänd för permanentboende (5 per/hushåll).

Uppförande av nya bostäder samt tillbyggnationer ska endast tillåtas om följande uppfylls:

- En tillfredställande dricksvattenförsörjning med avseende på risk för påverkan av avloppsanläggningar kan anordnas.
- Omhändertagande av avloppsvatten kan göras på ett godtagbart sätt med hänsyn till skydd av närliggande befintliga och tillkommande vattentäcker.

- Tillkommande avlopp ska inte bidra till en försämrad status på berörd vattenförekomst.
- Avledning av dagvatten/eget omhändertagande kan anordnas utan att orsaka olägenheter för omkringliggande fastigheter.
- Den nya bebyggelsen inte försämrar områdets möjligheter till en hållbar VA-försörjning.

Åtgärd: Utveckla riktlinjer och förhållningssätt avseende hantering av VA på öar.

Inventering av enskilda avloppsanläggningar

Inventering och sanering med krav på förbättring av dåliga enskilda anläggningar är viktigt för att minska miljöbelastningen av näringsämnen och spridning av smittämnen från avlopp till dricksvattentäkter. Miljöbalken med följdförfattningar reglerar vad som gäller för enskilda avloppsanläggningar. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om målsättning och inventerings takt.

Tillsyn av enskilda avlopp görs områdesvis. Vid en inventering bör de avloppsanläggningar som innebär störst risk för påverkan på människor och miljö prioriteras, för att på kortast möjliga tid få mest effekt. Prioriteringen ska baseras på vilken typ av anläggning det är och områdets känslighet. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om prioritering vid en inventering. Som grund för bedömningen används Havs- och vattenmyndighetens GIS-verktyg.

Kommunerna ska samverka för att uppnå likvärdiga bedömningar vid tillsyn av enskilda avlopp i samband med inventeringar och övrig handläggning.

Åtgärd: Fortsatt samarbete mellan kommunerna.

Gemensamhetsanläggningar

I samband med nyinrättande av gemensamhetsanläggning ska information ges om vilka krav VA-huvudmannen ställer på befintliga anläggningar, om det skulle bli aktuellt att överta ansvaret för dessa.

Åtgärd: Kraven ska tydliggöras, och informationsmaterial ska finnas tillgängligt på hemsida och broschyr.

Kretsloppsanpassade avloppslösningar

För att uppmuntra och underlätta införandet av kretsloppsanpassade avloppslösningar ska kommunerna gemensamt verka för att etablera en hanteringskedja för slam och slamfraktioner från enskilda avlopp som säkerställer att näringsämnen och andra resurser i avloppet nyttiggörs på bästa sätt.

Avlopp ska betraktas som en resurs med reningsteknik som ger god sanitär rening i kombination med att näringsämnen återförs till kretsloppet. Målsättningen ska vara att ett minimum av både bakterier och näringsämnen når recipienten. För att lättast uppnå minimala utsläpp av näringsämnen bör dessa sorteras bort redan vid källan och återföras till odlad mark.

Åtgärder:

- *VA-planegruppen formulerar förslag till målsättning gällande hanteringskedjan för kretsloppsanpassade avloppslösningar och lämna frågan till styrgruppen för avfallsplanen för beaktande i kommande revidering av avfallsplanen.*
- *Utreda möjligheten att ställa krav på separata ledningar för WC samt BDT-vatten i bostaden, för att möjliggöra/förenkla framtida kretsloppsanpassad hantering av avloppsfraktionerna. Detta vid nybyggnad/ombyggnad av bostad.*
- *Ta fram riktlinjer och rutiner för kretsloppsanpassade avloppslösningar för enskilda avlopp.*
- *Kretsloppsanpassade avloppslösningar ska uppfylla villkoren för certifiering av avloppsfraktioner från källsorterande avloppssystem.*

Skyddsområden för enskilda vattentäkter

Det är ett krav enligt Vattenmyndigheten åtgärdsprogram att vattentäkter >50 personer (10 m³/d) ska ha ett godtagbart vattenskydd.

Åtgärd: Bevaka och stötta/verka för inrättande av lämpliga skyddsåtgärder.

4.4 Åtgärder på den allmänna VA-anläggningen

Sörmland Vatten utformar planer och åtgärder för den allmänna VA- anläggningen utifrån de förutsättningar som ges i VA-verksamheten. Utöver planering av drift, underhåll och förnyelse av den befintliga anläggningen behövs också planering för att säkerställa framtida vattenförsörjning, till exempel skyddsföreskrifter för befintliga vattentäkter eller framtida reservvattentäkter. Den allmänna VA-anläggningen ska drivas så att negativa effekter för människa, miljö och samhälle undviks. Detta innebär att utbytestakten på befintligt ledningsnät måste ökas från idag på cirka 250 år till 100 års utbytestakt. Detta kommer att få konsekvenser både på VA- taxans utveckling och behovet av resurser i verksamheten.

Åtgärder:

- *Ta fram långsiktig förnyelse- och åtgärdsplan för ledningsnätet.*
- *Ta fram underhållsplan för VA-anläggningen.*
- *Ta fram långsiktig förnyelse- och åtgärdsplan för vatten- och avloppsreningsverken inklusive tryckstegringsstationer, reservoarer och pumpstationer.*
- *Ta fram långsiktig hållbar lösning för hantering av externslam från enskilda avloppsanläggningar som bör ha en annan behandling än reningsverket.*
- *Upprätthålla Revaq certifieringen av slam från den allmänna VA- anläggningen*
- *Upprätta aktuella vattenskyddsområden och vattenföreskrifter för den allmänna vattenförsörjningen.*
- *Inventering och kartläggning av inrättade verksamhetsområden för vatten, spillvatten och dagvatten och anslutna fastigheter.*

- *Kartläggning av avtalsabbonenter exempelvis gemensamhetsanläggningar och andra fastigheter utanför verksamhetsområde (VO).*
- *Åtgärdernas effekter på verksamhetens kostnader ska tydliggöras.*

REVAQ är ett certifieringssystem för att certifiera arbetet på avloppsreningsverk som sprider avloppsslam på åkermark. Certifieringen innebär att man bedriver ett aktivt uppströmsarbete, vilket i praktiken innebär att man försöker stoppa miljöskadliga ämnen innan de når reningsverket. Man arbetar även med ständiga förbättringar i organisationen med handlings-, utbildnings- och kommunikationsplaner etcetera, för att nå de satta målen.

Reservvatten och nödvatten

Tillgång till rent dricksvatten är en nödvändighet för ett fungerande samhälle. Vid situationer och störningar i den ordinarie försörjningen behöver en alternativ lösning kunna sättas in för att förse abonnenternas behov av dricksvatten. Vid kortvarig störning kan nödvatten tillgodose det mest akuta behovet genom nödvattentankar. Vid längre driftstörning behöver en reservvattenförsörjning kunna sättas in för att täcka ett nära normalt behov av vatten.

Hur reservvattenförsörjningen ska lösas för Vingåkers kommun är inte utrett. Fråga är så stor att det inte inryms i planen utan behöver utredas i ett separat projekt och då inkludera både Flen och Katrineholms kommuner.

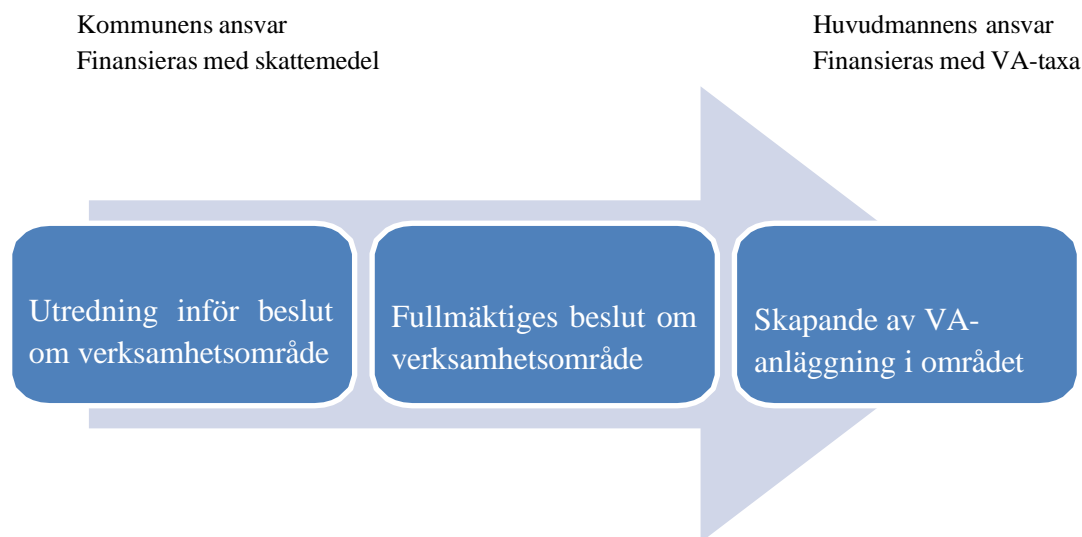
Åtgärd: Frågan om hur en alternativ reservvattenförsörjning kan ordnas ska utredas gemensamt för de tre kommunerna.

Dagvatten och dräneringsvatten

I ett klimat i förändring blir dagvattenfrågan allt viktigare. Ökade nederbördsmängder skärper kraven på fungerande avvattning och avledning av nederbörd. Vattendirektivets fokus på recipientens status leder till frågeställningar om dagvattenkvalitet och behandling av dagvatten. För att ha ett gemensamt förhållningssätt hur dagvattenfrågorna ska hanteras är en gemensam dagvattenpolicy en förutsättning. En gemensam policy för dagvatten blev antagen av Vingåkers kommunfullmäktige i april 2021. Policyn ska redovisa riktlinjer och ge vägledning för hur dagvattenhanteringen ska lösas i Vingåkers-, Katrineholms-, och Flens kommuner.

5. Organisation, ansvar och samverkan

En väl fungerande organisation kring VA-frågor inom kommunen nyttjar varandras kompetens och möjligheter vilket ger en enhetlig och konsekvent grund för beslut. Genom att skapa förutsättningar för samordningsvinster uppnås största möjliga utväxling av satsade pengar, tid etcetera. Ansvaret i kommunen fördelar sig enligt följande.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är beslutsfattare vid antagande av kommunens översiktsplaner, VA-verksamhetsområden och VA-taxa. Det är kommunfullmäktige som har ansvaret att besluta och aktualitetsförklara VA-planen en gång per mandatperiod.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens översiktsplanering med tillhörande fördjupningar och tillägg.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden har det övergripande ansvaret för kommunens detaljplaner.

Samhällsbyggnadsnämnden har också ansvar för tillstånd, prövning och tillsyn av enskilda avlopp så att de uppfyller dagens krav. Tillsyn utförs också på de mindre allmänna anläggningarna och vattentäkterna som finns i kommunen. Det ska i tillsynen ställas kvalitetskrav på avloppen från industri och annan verksamhet.

Vingåker Vatten och Avfall AB

Vingåker Vatten och Avfall AB som huvudman för vatten och avlopp tar över ansvaret för att VA-utbyggnad sker i ett område efter det att verksamhetsområde för vatten och avlopp är beslutat. Förhållandet mellan VA-huvudman och abonnent regleras i Allmänna bestämmelser för brukande av den allmänna VA-anläggningen (ABVA).

Sörmland Vatten och Avfall AB

Sörmland Vatten som sköter drift och underhåll för vatten och avlopp på uppdrag av huvudmannen ser till att VA-utbyggnaden sker för de fastigheter som ligger inom beslutat verksamhetsområde.

Genomförandeorganisation

Det fortsatta arbetet med implementeringen av VA-planen och dess åtgärder är viktigt att driva vidare.

6. Konsekvenser

6.1 Konsekvensbeskrivning

Sammantaget bedöms VA-planen, jämfört med nollalternativet, innebära att möjligheterna att uppnå de fastställda miljö kvalitetsnormerna för vatten ökar, liksom att uppnå de nationella miljömål som är vattenanknutna. Vidare bedöms VA-planen innebära en ökad effektivisering av driften av den allmänna anläggningen med minskad förbrukning av energi och kemikalier. Behovet av fordonstransporter för slamtömning av enskilda avlopp kommer att minska.

De negativa effekter som kan förutses är i huvudsak ökade utsläpp från befintliga avloppsreningsverk som får en ökad belastning som en följd av VA-utbyggnaden. Sammantaget bedöms dock den positiva effekten av bortbyggda enskilda avlopp överstiga denna negativa effekt.

Hälsoaspekterna gynnas genom minskad risk för mikrobiell förorening av enskilda brunnar och allmänna dricksvattentäkter, liksom minskad risk för dålig lukt.

Genomförande av VA-planen innebär ökade kostnader för såväl befintliga som tillkommande abonnenter inom VA-kollektivet. Ur ekonomisk synvinkel kommer dock en väl planerad VA-utbyggnad att ske på ett mer kostnadseffektivt sätt jämfört med nollalternativet, där VA-utbyggnad till viss del riskerar att styras av externa myndighetsbeslut. De kostnadsökningar som kan förutses på den befintliga VA-anläggningen är en följd av det ansvar som kommunen har att upprätthålla en långsiktigt fungerande VA-försörjning, och kan inte undvikas. De kan, till vissa delar, möjligen skjutas på framtiden, men då till priset av en ökad risk för driftstörningar och svårigheter att uppfylla gällande myndighetskrav.

En gemensamt framtagen VA-plan för de tre grannkommunerna skapar förutsättningar för samordnade och kostnadseffektiva åtgärder som inte varit möjliga utan VA-planen.

6.2 Ekonomi-taxa

En VA-utbyggnad innebär att investeringsvolymen kommer att öka framöver och finansieringen av VA-utbyggnad i allmän regi skall ske enligt lagen om allmänna vattentjänster och innebär att full kostnadstäckning skall uppnås.

Va-taxan består av två typer av avgifter, bruksavgifter som är en årlig avgift som ska täcka kostnaden för vattenförbrukning, rening av avloppsvatten och drift och underhåll av VA-anläggningarna.

Den andra avgiften är anläggningsavgifter (engångsavgift) som betalas i samband med att en förbindelsepunkt för vatten och avlopp meddelas fastighetsägaren.

Vid utbyggnad av vatten- och avloppsledningar tas en anläggningsavgift ut och projekten skall finansieras enligt någon av nedanstående modeller, alternativt genom en kombination av flera. En grundförutsättning är alltid att kommunfullmäktige beslutat att området skall ingå i verksamhetsområdet för kommunens allmänna vatten – och avloppsanläggning, detta för att kunna tillämpa gällande VA-taxa enligt vattentjänstlagen (2006:412).

- Som huvudalternativ skall finansiering ske via uttag av anläggningsavgifter enligt gällande VA-taxa.
- Om anläggningsavgifterna enligt Va-taxan inte täcker anläggningskostnaden kan särtaxa tillämpas enligt beslutad särtaxemodell. En förutsättning, enligt vattentjänstlagen,

- för detta är att ”anläggningskostnaden på grund av särskilda omständigheter medför kostnader som i beaktningsvärd omfattning avviker från andra fastigheter i verksamhetsområdet”. Enligt beslutad Särtaxemodell skall denna avvikelse överstiga 30%.
- Om gällande VA-taxa inte täcker anläggningskostnaden och särtaxa inte får tillämpas kan kostnaderna täckas av övriga abonnenter i VA- kollektivet.

Åtgärd:

Säkerställa en taxa som klarar framtida förändringar i VA-verksamheten.

7. Kommunikation

God och tydlig kommunikation i alla led, så väl inom kommunen/bolaget som gentemot andra samhällsfunktioner och medborgare, skapar trovärdighet, underlättar arbetet.

7.1 Intressenter

Många intressenter i samhället berörs av en VA-plan och under arbetet med att ta fram VA-planen har dessa identifierats.

7.2 Kommunikationsåtgärder

I samband med en V-plan finns ett behov av kommunikation, under olika skeden. Detta innebär främst att när planen är beslutad är en av åtgärderna att ta fram en strategisk kommunikationsplan för hela VA- planen. Utöver den strategiska planen kommer det sedan att skapas en kommunikationsplan per omvandlingsområde.

Åtgärder:

- *Skapa en strategisk kommunikationsplan.*
- *Kommunicera VA-planen på Sörmland Vattens hemsida samt på kommunernas hemsida (genom en länk till en av platserna).*
- *Sörmland Vatten kommunicerar med berörda parter vid omvandlingsområden och utbyggnadsområden.*
- *Använda resultatet av bolagets kundnöjdhetsmätning i sin kommunikation.*